

Latvijas Republikas Senāts

LĒMUMS

Rīgā 2026.gada 23.oktobrī

Senāts šādā sastāvā: senatore referente Rudīte Vīduša, senatori Anita Kovaļevska un Jānis Pleps

rakstveida procesā izskatīja sūdzības lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /Persona A/ sūdzību par Centrālās vēlēšanu komisijas 2026.gada 16.oktobra lēmumu Nr. 81 un nemantiskā kaitējuma atlīdzinājumu.

Aprakstošā daļa

[1] Sūdzības iesniedzējs /Persona A/, kurš ir politisko partiju apvienības „Saskaņas centrs” Zemgales vēlēšanu apgabalā pieteiktais Saeimas deputāta kandidāts, 2026.gada 14.oktobrī vērsās Centrālajā vēlēšanu komisijā ar iesniegumu par vēlēšanu iecirkņu Nr. 201, 426, 431, 469, 511, 862 un 873 balsu skaitīšanas protokolu (turpmāk – protokoli) apstrīdēšanu un par procesuālā termiņa atjaunošanu protokolu apstrīdēšanai.

Ar Centrālās vēlēšanu komisijas 2026.gada 16.oktobra lēmumu Nr. 81 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) noraidīts sūdzības iesniedzēja iesniegums daļā par procesuālā termiņa atjaunošanu un atstāts bez izskatīšanas iesniegums daļā par protokolu apstrīdēšanu. Lēmumā norādīts, ka apstrīdēšanas iesniegums bija iesniedzams līdz 2026.gada 7.oktobra plkst. 24. Sūdzības iesniedzējs protokolus pieprasīja 2026.gada 6.oktobrī, savukārt 2026.gada 7.oktobra plkst. 9.25 Centrālā vēlēšanu komisija tos viņam nosūtīja. Sūdzības iesniedzējs neizmantoja iespēju iepazīties ar protokoliem uzreiz pēc vēlēšanas rezultātu publicēšanas, turklāt apstrīdēšanas iesnieguma sagatavošanai veltījis vairāk nekā sešas dienas.

[2] Sūdzības iesniedzējs 2026.gada 20.oktobrī vērsās Senātā ar sūdzību par pārsūdzēto lēmumu, prasot arī atlīdzināt nemantisko kaitējumu. Sūdzībā norādīts, ka nepieciešams pārliecināties par to, vai protokoli patiešām tika parakstīti 2026.gada 4.oktobrī. Informāciju sūdzības iesniedzējs pieprasīja apstrīdēšanas termiņa laikā, bet saņēma pēdējās dienas rītā, tādējādi pilnam dokumentu kopumam sūdzības iesniedzējam piekļuve bija tikai 2026.gada 7.oktobrī. Tāpat jāņem vērā, ka vērtējams bija ievērojams datu apjoms. Nemantiskā kaitējuma atlīdzinājuma prasījumu sūdzības iesniedzējs pamato ar aizskarto tiesību nozīmīgumu un nepieciešamību panākt to atjaunošanu.

[3] Centrālā vēlēšanu komisija rakstveida paskaidrojumā Senātam sūdzību uzskata par nepamatotu un noraidāmu, atsaucoties uz pārsūdzētajā lēmumā minētajiem argumentiem un papildus norādot, ka sūdzības iesniedzējam bija iespēja iepazīties ar protokoliem, jo tie tika nosūtīti viņam 2026.gada 7.oktobrī, tādējādi nav pamata apšaubīt to parakstīšanas datumu atbilstību. Ņemot vērā, ka sūdzība daļā par pārsūdzēto lēmumu nav pamatota, sūdzība arī daļā par nemantiskā kaitējuma atlīdzinājumu nav pamatota.

Motīvu daļa

[4] Administratīvā procesa likuma 44.pants paredz, ka tiesības izpildīt procesuālās darbības zūd līdz ar likuma, iestādes, tiesas vai tiesneša noteiktā termiņa izbeigšanos. Dokumentus, kas iesniegti pēc procesuālā termiņa izbeigšanās, neizskata.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 48.panta pirmajai daļai motivētu lūgumu par nokavēta procesuālā termiņa atjaunošanu iesniedz iestādei vai tiesai, attiecībā uz kuru nokavēto darbību vajadzēja izpildīt. Lūgumam par nokavētā termiņa atjaunošanu pievieno pierādījumus, kas apliecina termiņa nokavējuma attaisnojošus iemeslus. Savukārt saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 48.panta trešo daļu, ja jautājumu par procesuālā termiņa atjaunošanu vai pagarināšanu izlemj iestāde, tās atteikumu pagarināt vai atjaunot termiņu var apstrīdēt un pārsūdzēt. Tiesa šo jautājumu rakstveida procesā izlemj viena mēneša laikā.

Ievērojot minēto, sūdzības lietas ietvaros Senātam vispirms ir jānoskaidro, vai Centrālā vēlēšanu komisija ir pareizi konstatējusi, ka sūdzības iesniedzējs ir nokavējis termiņu protokolu apstrīdēšanai. Ja Centrālā vēlēšanu komisija to konstatējusi pareizi, tad tiesai jāpārbauda, vai Centrālā vēlēšanu komisija pamatoti atteikusies atjaunot nokavēto procesuālo termiņu.

[5] Atbilstoši Saeimas vēlēšanu likuma 35.¹panta pirmajai daļai kandidātu saraksta iesniedzējam un pieteiktajam kandidātam ir tiesības iepazīties ar balsu skaitīšanas protokolu un triju darbdienu laikā pēc tam, kad pieņemts lēmums par protokola rezultātu apstiprināšanu, apstrīdēt to Centrālajā vēlēšanu komisijā.

Centrālās vēlēšanu komisijas 2026.gada 7.oktobra vēstulē Nr. 01.07/402-N, ar kuru pieteicējs tika informēts par iespēju iepazīties ar balsu skaitīšanas protokoliem, norādītajā vietnē pieejamie balsu skaitīšanas protokoli ir parakstīti 2026.gada 4.oktobrī (*aplūkoti 2026.gada 23.oktobrī*). Tātad nav pamata arī sūdzības iesniedzēja šaubām par to parakstīšanas datumu.

Ņemot vērā minēto, protokoli bija apstrīdami līdz 2026.gada 7.oktobra plkst. 24. Sūdzības iesniedzējs vērsās ar apstrīdēšanas iesniegumu Centrālajā vēlēšanu komisijā 2026.gada 14.oktobrī, tādējādi secināms, ka sūdzības iesniedzējs ir nokavējis protokolu apstrīdēšanas termiņu.

[6] Sūdzības iesniedzējs izteicis lūgumu atjaunot procesuālo termiņu protokolu apstrīdēšanai, un Centrālā vēlēšanu komisija ar pārsūdzēto lēmumu šo lūgumu noraidījusi. Līdz ar to Senātam ir jāizvērtē, vai šis Centrālās vēlēšanu komisijas lēmums bijis pamatots.

Administratīvā procesa likuma 46.panta pirmā daļa paredz, ka nokavēto procesuālo termiņu var atjaunot pēc administratīvā procesa dalībnieka lūguma, ja atzīst nokavēšanas iemeslu par attaisnojošu. Tādējādi formālais pamats jautājuma izskatīšanai par procesuālā termiņa atjaunošanu ir attiecīgs procesa dalībnieka motivēts lūgums. Savukārt faktiskais termiņa atjaunošanas pamats ir nokavējumu attaisnojoši iemesli.

Šķērslim, kas traucējis laikus veikt procesuālo darbību, jābūt objektīvam, proti, nokavējuma iemesls nevar būt atkarīgs no attiecīgā procesa dalībnieka gribas un rīcības. Ja termiņš nokavēts paša procesa dalībnieka vainas dēļ, tas nav atjaunojams (*Senāta 2022.gada 10.janvāra lēmuma lietā Nr. 5-7/1-2022, [ECLI:LV:AT:2022:0110.615000221.3.L](#), 2.punkts*). Tāpat arī, beidzot pastāvēt šādiem apstākļiem, personai iespējami ātri ir jāveic nepieciešamās darbības nokavētās procesuālās darbības izpildei (*Senāta 2008.gada 10.marta lēmuma lietā Nr. SKA-275/2008 7.punkts*).

Senāts atzīst, ka sūdzībā norādītie iemesli termiņa nokavēšanai nav attaisnojami. Sūdzības iesniedzējs ar protokoliem iepazīties varēja, sākot no 2026.gada 4.oktobra, un nav norādījis, kāpēc minēto informāciju Centrālajai vēlēšanu komisijai lūdza tikai 2026.gada 6.oktobrī. Tāpat norādāms, ka arī pēc protokolu saņemšanas 2026.gada 7.oktobra plkst. 9.25 sūdzības iesniedzējs varēja tos apstrīdēt līdz šīs dienas plkst. 24. Senāts konstatē, ka apstrīdēšanas iesniegumu sūdzības iesniedzējs iesniedza 2026.gada 14.oktobrī, proti, sešas dienas pēc protokolu saņemšanas, tātad jebkurā gadījumā divreiz ilgākā laikā, nekā Saeimas vēlēšanu likuma 35.¹panta pirmajā daļā paredzēts. Sūdzības iesniedzējs turklāt arī norādījis, ka konkrētajā laika posmā nav bijušas ar viņa veselību saistītas problēmas vai citi ārēji šķēršļi, kas attaisnotu termiņa nokavējumu.

Attaisnojošs iemesls nav arī apstāklis, ka sūdzības iesniedzējam bija jāvērtē liels informācijas apjoms. Eiropas Komisija par demokrātiju caur tiesībām (Venēcijas komisija) norādījusi, ka labas prakses kodeksā vēlēšanu jautājumos ir iekļauts princips, ka termiņiem, kas noteikti pieteikumu iesniegšanai un lēmumu pieņemšanai vēlēšanu lietās, jābūt īsiem. Tāpat arī vēlēšanu rezultātu pārbaudes procedūrai jābūt ātrai un savlaicīgai, ļaujot jaunievēlētajai institūcijai stāties amatā pēc iespējas ātrāk. Vēlēšanu rezultātu pārbaude pēc ilgstošas procedūras nesamērīgi ierobežotu tiesības kandidēt vēlēšanās (Venēcijas komisijas *2025.gada 18.marta ziņojuma Nr. CDL-AD(2025)003 par vēlēšanu rezultātu anulēšanu, ko veic konstitucionālās tiesas*, 33.punkts. *Pieejams:* <https://www.coe.int/en/web/venice-commission/-/cdl-ad-2025-003-e>). Tādējādi likumdevējs īsu apstrīdēšanas termiņu paredzējis legītīma mērķa – ātra un savlaicīga vēlēšanu procesa (tostarp tā tiesiskuma pārbaudes) nodrošināšanas – labad. Venēcijas komisija norādījusi, ka īsāks termiņš (trīs līdz piecas dienas pirmajā apstrīdēšanas instancē) ierobežo iespēju sniegt pamatotus argumentus un pierādījumus lietas efektīvai izskatīšanai, tomēr garāks termiņš savukārt rada neskaidrību par vēlēšanu rezultātu pareizību un tiesiskumu, kā arī kavē demokrātijas funkcionēšanu (Venēcijas komisijas *2009.gada 14.decembra ziņojuma Nr. CDL-AD(2009)054 par vēlēšanu rezultātu anulēšanu*, 56.punkts. *Pieejams:* <https://www.coe.int/en/web/venice-commission/-/cdl-ad-2009-054-e>).

[7] Apkopojot iepriekš minēto, secināms, ka pārsūdzētajā lēmumā pamatoti atzīts, ka brīdī, kad sūdzības iesniedzējs vērsās Centrālajā vēlēšanu komisijā ar apstrīdēšanas iesniegumu, termiņš protokolu apstrīdēšanai bija beidzies. Sūdzības iesniedzējs nav norādījis uz apstākļiem, kas varētu būt par pamatu atzīt procesuālā termiņa nokavējumu par attaisnotu. Līdz ar to sūdzība par pārsūdzēto lēmumu nav pamatota un ir noraidāma.

[8] Vērtējot sūdzības iesniedzēja prasījumu atlīdzināt nemantisko kaitējumu, Senāts konstatē, ka šīs lietas ietvaros sūdzības iesniedzējs kaitējumu saista ar apstākli, ka Centrālā vēlēšanu komisija atteikusies izskatīt pārsūdzēto lēmumu.

Administratīvā procesa likuma 48.pants, kurā paredzēta tiesību aizsardzības iespēja gadījumā, ja iestāde nav atjaunojusi procesuālo termiņu, paredz tikai šī atsevišķā procesuālā jautājuma izlemšanu īpašā – sūdzības – kārtībā vienā tiesu instancē. Izskatāmajā gadījumā šis jautājums ir pārbaudīts un iestādes lēmums neatjaunot procesuālo termiņu tiek atzīts par pamatotu.

Pieteicējs ārpus jautājuma par termiņa neatjaunošanu nav arī norādījis uz kādu būtisku procesuālu pārkāpumu, kura pārbaudes dēļ varētu apsvērt šo prasījumu atbilstoši Administratīvā procesa likuma 184.panta otrās daļas 2.punktam. Šādos apstākļos tiesvedība lietas daļā par kaitējuma atlīdzināšanu ir izbeidzama.

[9] Papildus Senāts vērš uzmanību, ka atbilstoši Administratīvā procesa likuma 284.pantam, ja tiesvedība izbeigta, atkārtota vēršanās tiesā pret to pašu atbildētāju par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata nav pieļaujama.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 48.panta trešo daļu un 282.panta 1.punktu, Senāts

nolēma

noraidīt /Persona A/ sūdzību par Centrālās vēlēšanu komisijas 2026.gada 16.oktobra lēmumu Nr. 81;

izbeigt tiesvedību lietā daļā par nemantiskā kaitējuma atlīdzināšanu, kas saistīts ar Centrālās vēlēšanu komisijas 2026.gada 16.oktobra lēmumu Nr. 81.

Lēmums nav pārsūdzams.

R. Vīduša A. Kovaļevska J. Pleps